

Ruijan Kaiku - den kvensk-finske avisa i Norge

En avdeling under Ruija Forlag AS, org. nr. NO 980 885 364

Hansjordnesgt. 9

N- 9009 Tromsø

Norge Norja

Tlf. + 47 7761 9490

Faks + 47 7761 9522

e-post: liisa@ruijan-kaiku.no

Internettet: www.ruijan-kaiku.no

Til kultur- og kirke departementet

Pb 8030 Dep

0030 Oslo

Høringsuttalelse til rapporten *Kvensk – språk eller dialekt?* av Kenneth Hyltenstam. Rapport avgitt av Kultur- og kirke departementet og Kommunal- og regionsdepartementet oktober 2003

Jeg er enig i konklusjonene i rapporten, og utdyper min mening med følgende:

Om konklusjon 3:

(blant annet om mangelen på standardisering og krav om standardisering og aktiv språkvern)

Språk er et verktøy for de fleste av oss. Ikke minst i media. For en kvensk avis som Ruijan Kaiku er det en stor mangel at vi ikke har mer kvensk i spaltene. Flere og flere spør etter artikler på kvensk. Jeg selv ønsker å lære å skrive på kvensk, men kan ikke ta fri fra jobben for å studere, siden jeg er den eneste journalisten i avisa.

Få personer tør å skrive i avisa i det hele tatt. Et problem er at kvensk ikke er standardisert, folk er usikre og mangler forbilder. Litteratur fins jo ikke! Selvfølgelig trenger språket ikke å være standardisert før man kan skrive, men kvenene mangler en skrivetradisjon – etter at flere generasjoner av kvener ikke fikk lære å lese og skrive sitt eget språk i skolen. De trenger oppmuntring og anerkjennelse av språket.

Det bør komme et språkråd hvor folk kan henvende seg til når man står fast.

Om konklusjon 4:

(at kvenene selv oppfatter kvensk som et eget språk)

Dette møter jeg stadig i mitt arbeid: Kvenske lesere sier at finsk ikke er deres språk, og at de har problemer med å lese artikler på finsk. Det kan dreie seg både om ordvalg, måten å lage setninger og måten å uttrykke seg. Måten å uttrykke seg har med kultur, miljø og identitet å gjøre. Finsk skriftspråk kan være temmelig vrien og tungvinn.

Allerede da Ruijan Kaiku ble startet i 1995 fikk jeg tilbakemeldinger fra lesere som fortalte at de hadde problemer med å lese artikler på finsk, mens det var greit å forstå artikler på meänkieli. Flere sa at de var skuffet: De hadde trodd at det som ville stå i avisa, var på kvensk.

Ingen kven har noen sinne sendt noe til avisa på finsk.

Ruijan Kaiku hadde ikke og har fremdeles ikke midler til å ansette folk som kan skrive på kvensk, og derfor er de fleste artiklene på finsk og norsk, med noen få unntak (artikler på meänkieli og kvensk).

Å gi kvensk status som et språk ville etter hvert føre til at vi vil få kvenske skribenter og kvenskspråklige journalister.

Om konklusjon 5:

(det fins allerede en politisk anerkjennelse av kvensk/finsk)

Det oppsiktsvekkende er at først ble kvensk/finsk anerkjent som et regions- eller minoritetsspråk, i forbindelse med ratifisering av den Europeiske språkpakten, og så flere år etter setter man i gang et stort apparat for få finne ut om det som ble anerkjent som et regions- eller minoritetsspråk, er et språk.

Sverige har anerkjent meänkieli som regions- eller minoritetsspråk, og tolker charteret slik at meänkieli har det høyeste vern (del III). Norge bør tolke charteret nå nytt slik at del III også vil gjelde for kvensk.

Om konklusjon 6:

(om umiddelbare og kraftige tiltak for å revitalisere kvensk)

Det er dukket opp et nytt uttrykk: Kvensk trenger ikke revitalisering, men vitalisering. Å revitalisere betyr egentlig å gjenreise et språk som ingen lenger snakker (noe som skjedde med hebraisk), mens for kvensk ville det vært nok med å vitalisere: Gi språket rom, næring og vekstvilkår slik at den kan utvikle seg til et moderne språk.

Ulike organisasjoner og institusjoner har allerede ei ferdig liste over tiltak som trengs. Norske Kveners Forbund - Ruijan Kveeniliitto og Ruija Forlag har startet et program for vitalisering av kvensk språk og kultur. Alle kvenske organisasjoner, institusjoner og virksomheter er enige om dette, og vil bidra. Det fins massevis av kompetente folk for å gjøre jobben. Det som mangler er finansiering av prosjektene.

Til slutt:

Kvensk språk er en kulturbærer og kulturformidler og noe folk identifiserer seg med. Noen vil bagatellisere dette og kalle det en nyanse, og at språket stort sett er finsk. I norsk språkdebatt har vi en parallell til bokmål og nynorsk. Men du kødder ikke med målfolka!

Tromsø 10. juni 2004

Liisa Koivulehto
redaktør